

Arbeids- og sosialdepartementet

Oslo, 04.04.2019

SAFOs høringsuttalelse forslag til endringer i forskrift om arbeidsmarkedstiltak

SAFO er en paraplyorganisasjon for Norges Handikapforbund (NHF), Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) og Foreningen Norges Døvblinde (FNDB). SAFO arbeider for likestilling og likeverd for mennesker med funksjonsnedsettelse, med lik rett til deltagelse i samfunnet. SAFO viser til Arbeids- og sosialdepartementets høringsnotat om endringer i forskrift om arbeidsmarkedstiltak.

Overordnet om endringene

Noen av endringene som foreslås vil kunne ramme personer som står lengst fra arbeidslivet, som har behov for større bistand og lenger tid, for både å komme inn i arbeidslivet og ha et langvarig og stabilt arbeidsforhold. Slik SAFO ser det kan dette ramme personer med nedsatt funksjonsevne, da en andel av personer med nedsatt funksjonsevne også har nedsatt arbeidsevne. Vi vil utdype dette i det videre.

Om arbeidsmarkedstiltak

Det foreslås å redusere refusjonsnivået for personer med nedsatt arbeidsevne fra 75 prosent til 60 prosent, samt å redusere den mulige varigheten fra tre til to år.

44 % av personer med nedsatt funksjonsevne er sysselsatt, mot 74 % i befolkningen generelt (AKU, SSB 2018). Arbeidsgivere gjør generelt lite for å ansette personer med nedsatt arbeidsevne, og ansatte kan være avmålte med frykt for at nedsatt arbeidsevne gir mer belastning på andre. En lavere refusjonsandel på lønnstilskudd

kan gjøre terskelen høyere for å teste ut mulighet for ansettelse av person med nedsatt arbeidsevne. Det vil være å gå i feil retning.

I Regjeringens strategi for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne, heter det at regjeringen vil legge til rette for økt arbeidsinkludering, samt å gjøre det tryggere å ansette personer med nedsatt funksjonsevne. SAFO forutsetter at dette også gjelder personer med nedsatt arbeidsevne.

Å gå fra tre til to år som maksimal varighet for å motta lønnsrefusjon, begrunnes med at erfaringer tilsier at det ikke er behov for mer enn maksimalt to års varighet for å avgjøre om det er grunnlag for en fast ansettelse. SAFOs utgangspunkt er at det her må være mulighet for å utvide til tre år hvis det er behov for det. Det kan være situasjoner der en rehabilitering tar lang tid, og det er da viktig med en trygghet for å ha muligheten til å gradvis øke arbeidsinnsats over lang tid. Dette selv om det kanskje *i gjennomsnitt* vil være tilstrekkelig med to år.

Om opplæring

Arbeids- og sosialdepartementet ønsker å dreie innsatsen ifra blant annet høyere utdanning til mer opplæring inntil videregående nivå.

Dreiningen gjøres blant annet gjennom å utvide målgruppen på tiltakene på opplæringsløp på inntil tre år med mulighet til ytterligere ett års forlengelse. Det skal ikke lenger stilles krav om nedsatt arbeidsevne eller uten rett til videregående opplæring. Dette vil utvide målgruppen til også å gjelde langtidsledige og innvandrere.

SAFO er ikke imot gode tiltak for langtidsledige og innvandrere, tvert imot. Det må imidlertid ikke gå på bekostning av personer med nedsatt funksjonsevne som trenger bistand gjennom arbeidsmarkedstiltak for å oppnå høyere utdanning. Vi vet at sysselsettingsgraden øker markant med utdanningsnivå blant personer med nedsatt funksjonsevne. Høyere utdanning er enda viktigere for funksjonshemmede enn for befolkningen for øvrig, for å komme ut i arbeidslivet (Tøssebro og Wiik, 2015). Det er derfor underlig at departementet ønsker å vri tiltakene slik at det skal bli vanskeligere å få høyere utdanning.

«Leave no-one behind»

FNs bærekraftsmål (nr. 8.5) og FN-konvensjonen om mennesker med nedsatt funksjonsevne (Artikkel 27) påpeker funksjonshemmedes rett til arbeid, på lik linje med andre. Bærekraftsmålenes prinsipp om å ikke utelate noen, må også inn i den norske arbeidsmarkedspolitikken.

Mennesker med nedsatt arbeidsevne, som kanskje står et stykke fra arbeidslivet, må ikke få redusert sine muligheter, selv om også andre grupper trenger gode tiltak - grupper som kanskje står nærmere arbeidslivet.

Regjeringen skal i 2019 i gang med en handlingsplan for å øke funksjonshemmedes likestilling, og arbeid er et satsningsområde i strategien.

SAFO råder departementet til å gå i dialog med funksjonshemmedes organisasjoner om hva som kan fremme funksjonshemmedes likestilling på feltet, og sette inn ekstra tiltak heller enn å stramme inn de muligheter som foreligger i dag.

Med vennlig hilsen
Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner SAFO

Vigdis Endal/s/
Daglig leder